

VIETNAM

**İKLİMLENDİRME
SEKTÖRÜ
ÜLKE
RAPORU**

2021

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER.....	3
1.1. KONUMU	4
1.2. NÜFUS VE İŞGÜCÜ.....	4
1.3. ELEKTRİK ALTYAPISI.....	4
1.4. İKLİM	4
2. EKONOMİ- DIŞ TİCARET.....	5
2.1. VIETNAM’IN EKONOMİSİ.....	5
2.2. EKONOMİDE GELECEĞE YÖNELİK BEKLENTİLER	6
2.3. VIETNAM’IN DIŞ TİCARETİ	6
2.4. VIETNAM’IN TÜRKİYE İLE TİCARETİ	7
3. İKLİMLENDİRME SEKTÖRÜ İTHALATI.....	8
3.1. VIETNAM’IN ISITMA SİSTEM VE ELEMANLARI İTHALATI (BİN USD).....	10
3.2. VIETNAM’IN SOĞUTMA SİSTEM VE ELEMANLARI İTHALATI (BİN USD).....	13
3.3. VIETNAM’IN KLİMA SİSTEM VE ELEMANLARI İTHALATI (BİN USD)	15
3.4. VIETNAM’IN TESİSAT SİSTEM VE ELEMANLARI İTHALATI (BİN USD).....	17
3.5. VIETNAM’IN HAVALANDIRMA SİSTEM VE ELEMANLARI İTHALATI (BİN USD)	19
3.6. VIETNAM’IN YALITIM MALZEMELERİ İTHALATI (BİN USD).....	21
4. VERGİ ORANLARI VE İTHALAT UYGULAMALARI	23
5. VIETNAM MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ.....	25
6. PRATİK BİLGİLER	26
6.1. SEKTÖREL DERNEKLER.....	26
6.2. SEKTÖREL FUARLAR.....	26
6.3. PASAPORT VE VİZE İŞLEMLERİ	26
6.4. TİCARETİ ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER	27
6.5. PARA KULLANIMI.....	28
6.6. YEREL SAAT.....	29

1. GENEL BİLGİLER

Başkent	Hanoi
Yönetim Biçimi	Tek parti yönetimi
Yüzölçümü	331.051 km ²
Sınır Komşuları	Laos (2.161 km), Çin (1.297 km), Kamboçya (1.158 km), kıyı şeridi (3.444 km)
Para Birimi	Vietnam Dongu (VND)
Dil	Vietnamca, İngilizce, Fransızca, Çince
Doğal Kaynakları	Petrol, Doğalgaz, Kömür, Boksit, Demir, Bakır, Altın, Değerli Taşlar, Kromat, Granit, Mermer
Nüfus	97.384.000 Milyon (IMF 2021 tahmini)
GSYİH	369,4 Milyon \$ (IMF 2021 tahmini)
Kişi Başı GSYİH	3,759 \$ (IMF 2021 tahmini)
Büyüme Oranı	
İhracat (Tüm Ürünler)	281.441.457 Milyar \$ (TradeMap 2020)

İthalat (Tüm Ürünler)	261.309.452 Milyar \$ (TradeMap 2020)
Dış Ticaret Dengesi	20.132.005 Milyar \$ (TradeMap 2020)
İklimlendirme Sektörü İthalatı	5.216.722 Milyar \$ (TradeMap 2020)
İklimlendirme Sektörü İhracatı	3.420.385 Milyar \$ (TradeMap 2020)

1.1. KONUMU

Güneydoğu Asya’da Çinhindi Yarımadasının doğu kesiminde yer alan Vietnam, kuzeyde Çin Halk Cumhuriyeti, batıda Laos, Kamboçya ve Tayland Körfezi, güney ve doğuda Güney Çin Denizi ve Tonkin Körfezi ile çevrilidir. 3,444 km sahil şeridi olan Vietnam’ın Kamboçya ile 1,228 km, Çin ile 1,281 km ve Laos ile 2,130 km sınırı bulunmaktadır. (Ticaret Bakanlığı Vietnam Ülke Profili)

1.2. NÜFUS VE İŞGÜCÜ

2020 yılında Vietnam’ın nüfusu 97,3 milyon kişidir. Nüfusun %35 şehirde, %75 kırsal alanda yaşamaktadır. Nüfus ülkenin iki büyük pirinç üretim deltasında (Kuzeyde Kızıl Nehir, Güneyde Mekong) ve yoğunlaştığı bilinmektedir.

Ülkede okuma yazma oranı oldukça yüksek olduğu bilinmektedir. 15 yaş ve üzeri nüfusun okuma yazma oranı %93,5 olup, kadın nüfusta bu oran %91,3, erkek nüfusta ise % 95,8 olarak verilmektedir. Son yıllarda önemli artışlar olsa da, ülkede yüksek okul ya da üniversite eğitime sahip nüfus oldukça azdır. Ayrıca çalışabilir işgücünün yaklaşık %80’i vasıfsız kişilerden oluşmaktadır. (Ticaret Bakanlığı Vietnam Ülke Profili)

1.3. ELEKTRİK ALTYAPISI

Katar’da standart voltaj 220 volt’tur. Standart frekans ise 50 hz’dir. A,B,C tipi priz soketi kullanılmaktadır. (<https://argevetasarim.com/ulkelere-gore-gerilim-voltaj-ve-fis-tipleri/>) Dünya Bankası verilerine göre ülkenin % 99,4’ünün elektriğe erişimi bulunmaktadır. (<https://data.worldbank.org/indicator/EG.ELC.ACCS.ZS>)

1.4. İKLİM

Ülkenin güneyinde tropikal, kuzeyinde ise musonal iklim tipi hakimdir. Ülkede yıl boyunca ortalama sıcaklık 20°C civarındadır. Güney Vietnam’da yılda iki mevsim yaşanmakta olup, Kasım ve Nisan arası serin ve kuru. Mayıs ve Ekim ayları arasında ise sıcak ve yağmurlu bir iklim hakimdir. İki mevsim arasındaki sıcaklık farkı ise sadece 3°C civarındadır. Kuzey Vietnam’da ise dört ayrı mevsim yaşanmaktadır. (Ticaret Bakanlığı Vietnam Ülke Profili)

2. EKONOMİ- DIŞ TİCARET

2.1. VIETNAM'IN EKONOMİSİ

2001 yılında Vietnam ASEAN Serbest Ticaret Anlaşması'na iştiraki olmuştur. 2007 yılında Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyesi olması ise ülkenin ekonomik ve ticari rejiminde önemli değişikliklere neden olduğu bilinmektedir. DTÖ üyeliği ile Vietnam dış ticaret sisteminin daha liberalleşmesine, dış pazarlara giriş imkânlarının kolaylaşmasına ve bu sayede özellikle tekstil, hazır giyim, ayakkabı ve elektronik cihaz ihracatının artmasına neden olmuştur. Bununla birlikte ülke doğrudan yabancı sermaye yatırımları bakımından oldukça cazip hale gelmiştir. Ayrıca DTÖ üyeliği, yasal düzenlemeler yapma zorunluluğu fikri mülkiyet haklarının korunması, kamu iktisadi teşekküllerinin özelleştirilmesi gibi konular sebebiyle getirilmiştir.

İhracat, Vietnam'ın GSYİH'sına giderek daha önemli bir katkı oluşturmaktadır. Vietnam'da endüstriyel üretim, tekstil, elektronik ve deniz ürünleri üretimi gibi belirli sektörler hızla büyümektedir. Ülke ekonomisi ayrıca, düşük döviz rezervleri nedeniyle dış şoklara daha açık ve fiyat dalgalanmaları bakımından kırılganlığa sahiptir.

Ülkede iç piyasanın uluslararası rekabete açılması, ülke içindeki KOBİ'lerin zayıf ve rekabetçi olmayan yapıları nedeniyle varlıklarını sürdürmelerinde zorluk yaratmaktadır. Vietnam'da devletin GSYİH'nin %37 oranında büyüklüğe sahip kamu iktisadi teşekkülleri aracılığı ile ekonomide önemli rol oynadığı bilinmektedir. Kamuda önemli ve hassas nitelikteki çoğunluk hisseler; enerji, telekomünikasyon, havacılık ve bankacılık olarak özetlenmektedir. Devlet kuruluşlarının ve firmalarının performansını artırmak için Vietnam Hükümeti tarafından çeşitli politikalar uygulamaktadır. Bununla birlikte, kamu iktisadi teşekküllerinin bir kısmının özelleştirilmesine çalışılmaktadır.

Dünya Bankası verilerine göre; Vietnam 2020 yılında sanayi sektöründe GSYİH'nin %34,5'ine katkıda bulunmuş ve toplam işgücünün %28'ini istihdam etmiştir. Son yıllarda enerji sektöründe kömür, hidrokarbonlar, elektrik, çimento ve çelik endüstrisi özelinde patlamalar yaşanmıştır. Vietnam, petrol endüstrisinde görece yeni bir oyuncu olmasına rağmen Güneydoğu Asya'daki üçüncü en büyük üretici haline gelmiştir. Ülkede yüksek katma değerli sektörler kapsamında; otomobil, elektronik ve bilgisayar teknolojileri (yazılım) alanlarına yatırım yapılmıştır. Ülkede geçtiğimiz 30 yıl içinde, farklı ortaklarla çok sayıda ticaret anlaşması imzalanmıştır. Bu ticaret anlaşmaları ülkeyi dünyadaki ana üretim merkezlerinden biri olarak tanıtmaya vesile olmuştur. Vietnam 1995 yılında ASEAN topluluğuna katılmış ve 2000 yılında Amerika Birleşik Devletleri ile bir ticaret anlaşması imzalamıştır. Vietnam 2007 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne kabul edilmiştir. O zamandan beri ülke, diğer ASEAN ülkeleri, AB, Çin, Japonya, Güney Kore, CPTPP (Trans Pasifik Ortaklık Anlaşması) ve son olarak RCEP (Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık) gibi ikili ve çok taraflı anlaşmalara imza atarak dünya ekonomisine entegre olmuştur.

<https://ticaret.gov.tr/data/60c34f8313b87627f82f13c9/Vietnam%20%C3%9C%9C%9C%20Profili.pdf>

2.2. EKONOMİDE GELECEĞE YÖNELİK BEKLENTİLER

COVID-19 salgını nedeniyle Vietnam'ın büyüme hızı her ne kadar yavaşlamış olsa da 2020 yılında %2,7 ile pozitif bölgede kaldığı belirtilmektedir. 2021 yılının Ocak ayında güncellenen IMF tahminlerine göre, salgın sonrası küresel ekonomik toparlanmaya bağlı olarak, Vietnam'daki GSYİH büyümesinin 2022 yılında %7,4'e geri dönmesi beklenmektedir. Bu sınırlı artış sebebinin para politikalarındaki sıkılaşıma ve devlet tarafından verilen garantilerdeki sınırlamalarının sonucu olduğu bilinmektedir. Ülkedeki enflasyon rakamları yıllara göre sırasıyla; 2019 yılında %2,8; 2020 yılında %3,8 olarak verilmektedir. IMF'nin en son Dünya Ekonomik Görünümü Raporuna göre 2022 yılındaki ortalama enflasyon rakamının ise; %4 olacağı tahmin edilmektedir.

Vietnam ekonomik büyümesinin bel kemiğini; çeşitlendirilmiş ticaret yapısı, artan ücretler ve iç tüketim oluşturmaktadır. İşgücü maliyetlerinin rekabetçi olmaya devam etmesi ülkeye yabancı yatırımları çekmeye yardımcı olmaktadır. Ekonomik zorluklar kapsamında ise; , iş ortamı eksiklikleri, bekleyen kamu sektörü reformları, artan eşitsizlik, altyapı eksikliği ve zayıf bir bankacılık sistemi yer almaktadır. Devlete ait şirketlerin özelleştirilmesinin ve vergi reformlarının 2019 yılında bütçe açığının telafi edilmesine yardımcı olmuştur. Fakat Vietnam'ın borcunun yaklaşık %40'ı orta veya uzun vadeli vadeli olduğu bilinmektedir ve söz konusu borcun %40'ının döviz cinsinden olması halen kur riskinin Vietnam için kırılabilirlik yaratmaya devam etmektedir. Ayrıca, ülkenin para birimi olan VND'yi büyük uluslararası para birimleri karşısında dar bir bant içinde tutmak ve yabancı rezervleri tahakkuk ettirmek için kamu makamlarının müdahaleleri devam etmektedir. Ülkedeki işsizlik oranının düşük kalmaya devam ettiği bilinmektedir. İşsizlik oranları yıllara göre sırasıyla; 2019 yılında % 2,2 oranında, 2020 yılında ise %3,3 oranındadır. 2021 yılındaki %2,7 oranında işsizlik seviyesinin 2022 yılında %2,4 olması beklenmektedir. (IMF, 2021).

2.3. VIETNAM'IN DIŞ TİCARETİ

Vietnam'da ihracat ve ithalat ile ilgili aktiviteler başlıca üç yasa ile düzenlenmiştir. Bunlar Ticaret Kanunu (2005), İhracat-İthalat Vergileri Kanunu (2006), Gümrük Kanunu (2014) ve bu kanunlar ile ilgili alt düzenlemelerdir. Vietnam yasal düzenlemelerine göre Vietnamlı bir firma, ihracat ya da ithalatı yasak veya izne bağlanmadığı sürece her türlü ürünün, yaptığı iş ya da faaliyet alanından bağımsız olarak ihraç ya da ithalatını yapabilir ancak yabancı bir firma için aynı kural geçerli değildir. Yabancı firmaların ticari hakları Vietnam'ın Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliği kapsamında yeniden düzenlenmiştir. Bu duruma göre Vietnam'da üretim yapan yabancı bir firma ürettiği malların ülke içinde pazarlamasını ve ihracatını petrol ürünleri hariç herhangi bir kısıtlama olmadan kendisi yapabilmektedir. Bununla birlikte üretim ile ilgili olmayan ticari faaliyetlerde kısıtlamalar mevcuttur. 1 Ocak 2008 tarihinde yapılan düzenlemeye göre Vietnam'da üretim yapmayan ancak ürünlerini Vietnam'da pazarlamak isteyen ya da Vietnam'a ihraç etmek isteyen yabancı firma bu işlemleri ancak bir acente ya da distribütör aracılığı ile yapabilmektedir. Bunun yanında yabancı firma Vietnamlı bir firma ile ortak girişim firması kurarak da ürünlerinin iç pazarda satış, dağıtım ve pazarlamasını yapabilir. 1 Ocak 2009 tarihi itibarıyla yabancı firmaların sermayesinin tamamı kendilerine ait yabancı yatırım firmaları

kurabilmekte ise de bazı sektörlerde firmaların sermaye oranına kısıtlama getirilmiştir. (Kaynak: VIETNAM SOSYALİST CUMHURİYETİ PAZAR BİLGİLERİ, T.C. Ticaret Bakanlığı Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü) Ülkenin ithalat potansiyeline göre; 1. sırada İlaç ve Kimya, 2. sırada Tarım ve Hayvancılık, 3. sırada Demir Çelik ve Metal, 4. sırada Makine, 5. sırada Elektrik ve Elektronik, 6. sırada Tekstil ve 15. Sırada İklimlendirme sektörü yer almaktadır.

(Kaynak: <https://www.kolayihracat.gov.tr/ulkeler/vietnam>). Vietnam'ın son 5 yıllık dış ticaret verileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1- Vietnam'ın Dış Ticareti (Bin USD)

	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2018	243.698.698	236.868.823	480.567.521	37.601.749
2019	264.610.323	253.442.016	518.052.339	11.168.307
2020	281.441.457	261.309.452	542.750.909	20.132.005

Kaynak: Trade Map

2.4. VIETNAM'IN TÜRKİYE İLE TİCARETİ

Türkiye'nin Vietnam'a en fazla ihracat yaptığı sektörler makine ve mekanik parçalar, demir çelik, inorganik kimyasallar, pamuk ve otomotivdir. Son 5 yılda her biri artış gösteren bu sektörler arasından, yıllık ortalama %148 büyüme ile demir-çelik, en çok artış gösteren sektördür. Demir-çeliği, aynı yıllarda yıllık ortalama %72 büyüme ile inorganik kimyasallar ve yıllık ortalama %27 büyüme ile makine ve mekanik parçalar izlemektedir.

Hem mevcut enerji üretiminde kaynağı hem de enerji üretimi dönüşümü aşamasında Vietnam'ın ihtiyaç duyacağı teknolojiler için iş birliği yapmak Türkiye'nin Vietnam'a ihracatının artması için potansiyel taşımaktadır. Buna ek olarak, Vietnam'da 2020'de başlaması planlanan Kuzey-Güney arası hızlı tren hattı ve iki büyük şehire (Hanoi ve Ho Chi Minh) demiryolu hattı projeleri, ülkenin demir-çelik ihtiyacını kayda değer oranda artırması beklenen iki projedir. Bu projelerden doğabilecek demir-çelik ihtiyacını ülkemiz üreticilerinin de değerlendirmesi, ihracat gelirlerimizi artırmak için faydalı olabilir.

Türkiye'nin Vietnam'dan en fazla ithalat yaptığı sektörler elektrikli cihazlar, ayakkabı ve ayakkabı malzemeleri, makine ve mekanik parçalar, suni tekstil malzemeleri ve pamuklardır. Son 5 yılda, elektrikli cihazlar ve pamuk yıllık ortalama %2 büyüme ile artış gösteren sektörlerdir. Aynı yıllarda, suni tekstil malzemeleri yıllık ortalama -%17 daralma en çok düşüş gösteren sektördür. (Kaynak: <https://www.kolayihracat.gov.tr/ulkeler/vietnam>) Vietnam ve Türkiye arasındaki dış ticaret rakamları aşağıdaki Tablo 2 yer almaktadır.

Tablo 2- Vietnam'ın Türkiye ile Ticareti (Bin USD)

	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2018	1.413.136	285.711	1.698.847	1.127.425
2019	1.140.412	352.837	1.493.249	787.575
2020	980.123	276.303	1.256.426	703.820

Kaynak: Trade Map

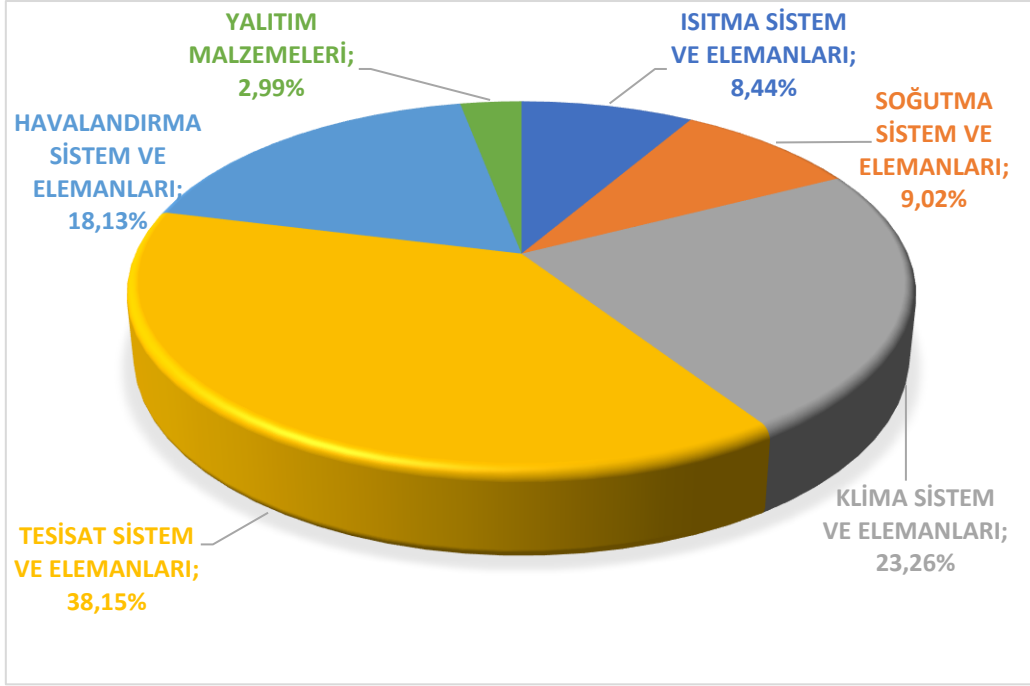
3. İKLİMLENDİRME SEKTÖRÜ İTHALATI

2020 yılında yaşanan COVID- 19 pandemisi beraberinde Vietnam'ın ithalatındaki düşüş iklimlendirme sektörüne de yansımıştır. Vietnam iklimlendirme sektöründe Trade Map verilerine göre 5.216.722 Milyar \$ ithalatı 2020 yılında Dünya toplamında gerçekleştirmiştir. 2019 yılına göre ithalat verilerinde azalış gözlenmiştir. Vietnam 2020 yılında sırasıyla Tesisat (%38,15), Klima (%23,26), Havalandırma (%18,13), Soğutma (%9,02), Isıtma(%8,44), Yalıtım (%2,99) ürünleri ithalatı gerçekleşmiştir.

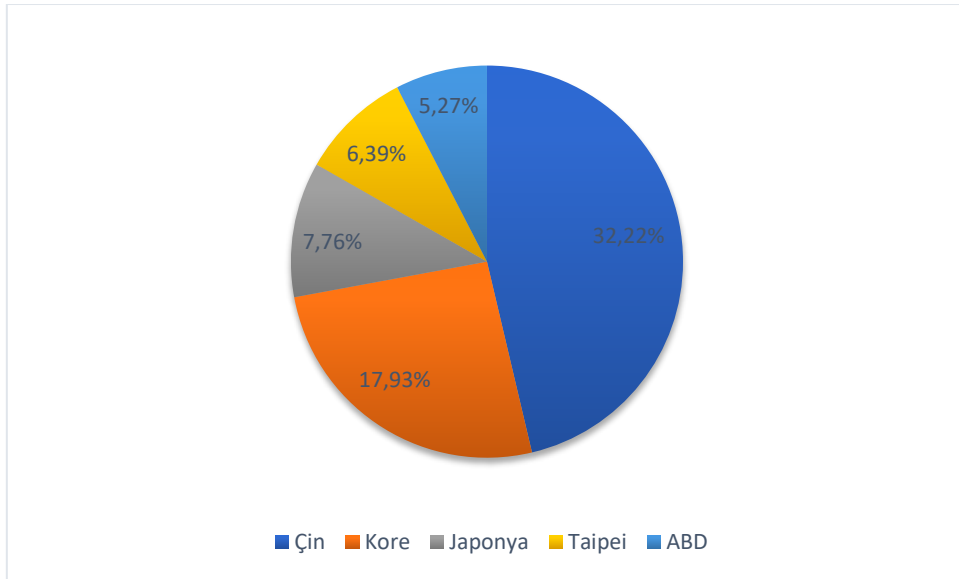
Tablo 3- Vietnam'ın İklimlendirme Sektörü İthalatı (Bin USD)

ÜRÜN GRUPLARI	Vietnam'ın Dünya'dan İthalatı			Vietnam'ın Türkiye'den İthalatı		
	2019	2020	2019-2020 Değişim (%)	2019	2020	2019-2020 Değişim (%)
ISITMA SİSTEM VE ELEMANLARI	489.289	440.492	-10	1.909	167	-91
SOĞUTMA SİSTEM VE ELEMANLARI	479.174	470.781	-2	1.429	1.496	5
KLİMA SİSTEM VE ELEMANLARI	1.263.797	1.213.251	-4	52	352	577
TESİSAT SİSTEM VE ELEMANLARI	2.123.941	1.990.264	-6	6.239	11.800	89
HAVALANDIRMA SİSTEM VE ELEMANLARI	932.375	946.051	1	1.312	1.771	35
YALITIM MALZEMELERİ	154.712	155.883	1	1.547	279	-82
TOPLAM	5.443.288	5.216.722	-20	12.488	15.865	533

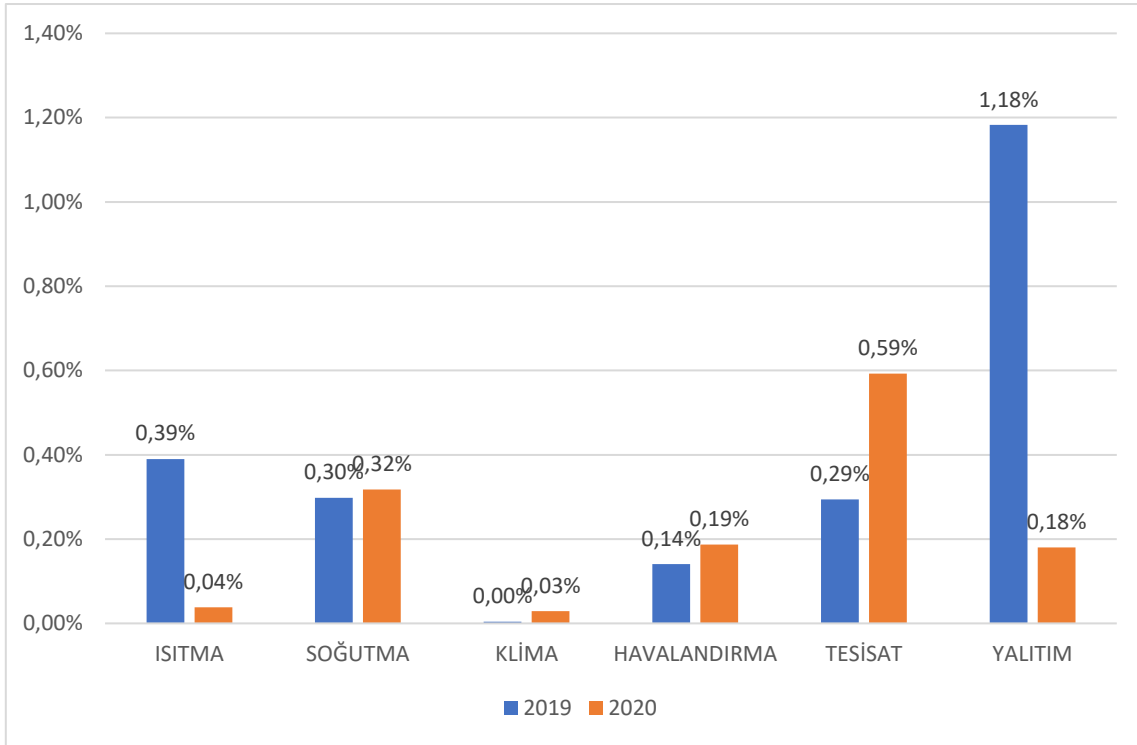
Kaynak: Trade Map

Grafik 1- Vietnam'ın İklimlendirme Sektörü İthalatında Alt Ürün Grubu Dağılımı (2020)

Grafik 2- Vietnam'ın İklimlendirme Sektörü İthalatında Başlıca Ülkeler (2020)

Grafik 3- Vietnam'ın İklimlendirme Sektörü İthalatında Türkiye'nin Yüzdeler Payları (%)

3.1. VIETNAM'IN ISITMA SİSTEM VE ELEMANLARI İTHALATI (BİN USD)

Vietnam, 2020 yılında yaklaşık 440 milyon dolarlık Isıtma Sistem ve Elemanları ithalatı gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunda en çok ihraç edilen ürünlerden 5'i sırasıyla; "Diğer kurutucular", "Buhar güç üniteleri için kondansörler", "Sanayi-laboratuvarlara mahsus diğer fırınlar-elektriksiz", "Herhangi bir mahalli ısıtan diğer elektrikli cihazlar" ile "Elektrikli su ısıtıcılar, daldırma suretiyle ısıtıcı cihazlar" dır.

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMASI	2016	2017	2018	2019	2020
'841939	Diğer kurutucular	90.783	128.359	122.538	115.765	128.639
'840420	Buhar güç üniteleri için kondansörler	6.887	356	1.906	10.298	54.300
'841780	Sanayi-laboratuvarlara mahsus diğer fırınlar-elektriksiz	55.718	92.468	107.043	81.572	41.747
'851629	Herhangi bir mahalli ısıtan diğer elektrikli cihazlar	11.562	10.037	13.628	23.989	32.734
'851610	Elektrikli su ısıtıcılar, daldırma suretiyle ısıtıcı cihazlar	21.252	27.548	34.315	42.317	30.322
'841620	Diğer yakıt brülörleri-karma brülörler dahil	2.869	4.902	8.927	7.373	27.301
'840212	Su buharı üreten su borulu kazanlar <45 ton/saat	12.454	26.045	24.206	22.776	19.479

'840219	Diğer buhar üreten kazanlar (karma kazanlar dahil)	12.596	20.914	11.672	12.883	19.415
'840410	Buhar kazanları için yardımcı cihazlar	3.349	5.098	15.033	27.985	16.890
'840290	Buhar kazanı aksam, parçaları	252.300	223.264	58.181	73.715	14.698
'841931	Tarım ürünleri için kurutucular	11.130	10.936	13.746	8.592	11.650
'840220	Kızgın su kazanları	239.181	79.109	35.273	4.530	8.908
'851621	Depolu ısıtıcı radyatörler	983	743	1.223	8.330	7.567
'841932	Ağaç, kağıt hamuru, kağıt/kartonlar için kurutucular	10.011	9.798	11.300	16.495	6.970
'732181	Demir/çelikten diğer cihazlar (gaz yakıtlı/hem gaz hem diğer yakıtlı)	3.594	3.476	5.030	6.535	4.929
'841919	Diğer elektriksiz anında/depolu su ısıtıcıları	6.146	7.184	7.630	6.213	4.405
'732190	Demir/çelikten soba vb, ev işleri için benzer cihaz aksam ve parçaları	4.450	4.216	3.839	3.779	3.786
'732290	Demir/çelik sıcak hava jeneratör, distribütörleri aksam-parça.	164	307	535	1.877	1.646
'841610	Akaryakıt brülörleri	1.952	1.943	3.267	1.827	1.560
'841690	Brülörlerin-mekanik kömür taşıyıcılarının aksam-parçaları	1.603	2.534	2.261	2.536	1.153
'840490	Buhar ve ısıtma kazanları için yardımcı cihazların aksam ve parçaları	139.531	2.760	13.183	6.764	772
'840310	Merkezi ısıtma kazanları	982	510	624	623	704
'732189	Demir/çelikten soba vb; diğerleri (katı yakıtlı cihazlar dahil)	267	318	269	288	282
'841911	Gazla çalışan elektriksiz anında su ısıtıcılar	768	2.068	374	337	281
'732219	Demir/çelikten radyatör, aksam ve parçaları	11	45	1.517	1.566	217
'840390	Merkezi ısıtma kazanlarının aksam-parçaları	125	68	72	315	120
'732211	Dökme demirden radyatör, aksam ve parçaları	7	0	7	9	17
Toplam Isıtma		890.675	665.006	497.599	489.289	440.492

Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere Vietnam’a Isıtma Sistem ve Elemanları İthalatının büyük bir kısmını Çin ve Güney Kore’ den yapmaktadır. Bu iki ülkeyi ise Malezya, Japonya, Hindistan izlerken Türkiye 21. sırada yer almaktadır.

Sıra	İhracatçılar	2016	2017	2018	2019	2020
1	Çin	564.515	420.895	278.818	301.666	217.913
2	Güney Kore	58.172	43.759	60.203	71.767	112.274
3	Malezya	16.005	19.937	26.683	27.834	18.687
4	Japonya	38.655	18.553	19.772	19.357	15.589
5	Hindistan	78.297	8.068	5.114	5.519	10.225
6	Almanya	18.213	21.385	15.287	6.171	9.732
7	Taipei	24.087	21.725	18.217	10.960	8.985
8	ABD	20.870	32.445	4.515	3.109	8.353
9	Hollanda	4.020	11.239	8.154	1.308	8.042
10	Tayland	18.441	6.791	6.286	11.530	7.454
11	İtalya	16.947	24.930	19.632	17.083	5.419
12	İngiltere	1.873	3.415	1.103	3.302	2.682
13	Hong Kong Çin Özel Yönetim Bölgesi	3.865	367	72	9	1.650
14	Danimarka	160	14.159	21.690	604	1.322
15	Endonezya	6.497	2.086	2.947	1.871	1.284
16	British Virgin Islands	11.143	451	583	117	1.276
17	Belçika	207	1.658	541	190	1.046
18	Rusya Federasyonu	38	148	37	8	988
19	İsveç	146	2.771	778	292	952
20	İsviçre	61	1.467	140	46	924
21	Türkiye	277	306	329	1909	167
Diğer Ülkeler		8.463	8.757	7.027	6.546	5.695
Isıtma Toplam		890.675	665.006	497.599	489.289	440.492

3.2. VIETNAM'IN SOĞUTMA SİSTEM VE ELEMANLARI İTHALATI (BİN USD)

Vietnam, 2020 yılında yaklaşık 470 milyon dolarlık Soğutma Sistem ve Elemanları ithalatı gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunda en çok ihraç edilen ürünlerden 5'i sırasıyla; “Pastörize, kondanse etme vb. işler için cihaz, tertibat”, “Isı pompaları; diğer soğutucu-dondurucu tertibat olanlar”, “Isı değiştiriciler (eşanjörler)”, ” Vitrin, tezgah vb. tipi soğutucu-dondurucular” ile “Soğutucu/dondurucu-ısı pompalarına ait aksam-parçalar” dır.

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMASI	2016	2017	2018	2019	2020
'841989	Pastörize, kondanse etme vb. işler için cihaz, tertibat	142.431	85.056	98.584	133.927	152.553
'841869	Isı pompaları; diğer soğutucu-dondurucu tertibat olanlar	82.415	85.850	105.528	117.568	102.667
'841950	Isı değiştiriciler (eşanjörler)	90.122	69.618	85.782	65.471	89.177
'841850	Vitrin, tezgah vb. tipi soğutucu-dondurucular	61.195	56.665	56.111	62.007	43.230
'841899	Soğutucu/dondurucu-ısı pompalarına ait aksam-parçalar	30.541	26.984	35.983	42.227	35.926
'841990	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazların aksam-parçaları	18.359	16.812	25.398	15.888	12.640
'290339	Diğer asiklik hidrokarbonların florlanmış/bromlanmış/iyodlanmış türevleri	3.745	5.144	7.316	9.395	9.017
'382478	Perflorokarbon (PFCs)/hidroflorokarbon (HFCs) içeren, fakat kloroflorokarbon/hidrokloroflorokarbon (HCFCs) içermeyen	4.744	5.058	7.624	7.369	6.297
'841861	Kondenserleri ısı değiştiricisi fonksiyonu gören kompresörlü ünite	4.876	7.649	7.711	6.404	5.778
'841891	Soğutucu/dondurucu cihazlara mahsus mobilyalar	8.431	6.641	7.761	6.599	4.939
'290371	Klorodiflorometan	6.099	7.261	9.636	9.045	4.795
'290379	Diğer iki veya daha fazla farklı halojen içeren asiklik hidrokarbonların halojelenmiş diğer türevleri	949	866	1.157	1.278	1.903
'841960	Hava/diğer gazları sıvılaştırmaya mahsus makineler	1.395	690	546	1.765	1.859
'290372	Diklorotrifloroetanlar	420	173	159	172	0
'290373	Diklorofloroetanlar	0	2	33	0	0
'290377	Asiklik hidrokarbonların halojelenmiş diğer türevleri (sadece florin ve klorinle perhalojenlenmiş)	1	0	0	59	0
TOPLAM SOĞUTMA		455.723	374.469	449.329	479.174	470.781

Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere Vietnam’a Soğutma Sistem ve Elemanları İthalatının büyük bir kısmını Çin ve Güney Kore’ den yapmaktadır. Bu iki ülkeyi ise Almanya, Japonya, ABD izlerken Türkiye 19. sırada yer almaktadır.

Sıra	İhracatçılar	2.016	2.017	2.018	2.019	2.020
1	Çin	135.576	147.466	201.220	212.031	176.823
2	Güney Kore	52.919	43.539	62.854	77.895	111.781
3	Almanya	10.447	17.824	27.207	15.346	29.947
4	Japonya	34.988	16.269	18.549	25.736	28.524
5	ABD	45.040	25.490	18.680	26.612	25.676
6	Tayland	17.266	19.289	17.760	23.392	18.380
7	Taipei	12.686	12.762	14.351	12.685	11.651
8	İtalya	19.193	16.624	13.822	11.920	10.808
9	Endonezya	18.446	11.794	13.041	15.228	10.377
10	Malezya	11.722	13.423	14.650	11.968	6.898
11	İsveç	5.193	2.807	3.359	745	6.100
12	Hindistan	24.937	17.867	15.868	11.633	6.008
13	Fransa	12.880	4.726	5.699	5.717	4.142
14	Singapur	7.100	4.076	2.989	6.419	3.728
15	Danimarka	1.723	1.478	1.626	1.734	2.724
16	Lüksemburg	453	103	304	122	2.485
17	Hollanda	7.026	2.428	2.216	835	2.304
18	Avustralya	2.309	1.761	2.093	1.781	1.576
19	Türkiye	945	1.169	662	1.429	1.496
20	İngiltere	6.821	1.404	1.947	2.701	1.421
21	Portekiz	29	90	52	829	42
Diğer Ülkeler		28.024	12.080	10.380	12.416	7.890
Soğutma Toplam		455.723	374.469	449.329	479.174	470.781

3.3. VIETNAM’IN KLİMA SİSTEM VE ELEMANLARI İTHALATI (BİN USD)

Vietnam, 2020 yılında yaklaşık 1,2 milyar dolarlık Klima Sistem ve Elemanları ithalatı gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunda en çok ihraç edilen ürünlerden 5’i sırasıyla; “Pencere/duvar tipi klimalar (tek bir gövde halinde)”, “Soğutma cihazlarında kullanılan kompresörler”, “Soğutma tertibatı bulunan diğer klima cihazları”, “Klima cihazlarının aksam-parçaları” ile “Bir soğutucu ünite ve soğutma/ısıtma çevrimli klimalar” dır.

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMASI	2.016	2.017	2.018	2.019	2.020
'841510	Pencere/duvar tipi klimalar (tek bir gövde halinde)	712.743	613.931	691.223	790.286	802.525
'841430	Soğutma cihazlarında kullanılan kompresörler	139.940	125.573	117.162	116.912	104.474
'841582	Soğutma tertibatı bulunan diğer klima cihazları	94.795	97.149	80.102	86.993	87.520
'841590	Klima cihazlarının aksam-parçaları	104.631	86.896	88.992	96.023	82.276
'841581	Bir soğutucu ünite ve soğutma/ısıtma çevrimli klimalar	64.026	68.130	70.916	79.473	63.537
'841490	Hava, gaz pompası, kompresörü, vantilatör vb. aksamı, parçaları	36.729	38.198	47.528	55.364	48.134
'847960	Havayı nemlendiren soğutucular	39.567	27.734	28.196	30.874	15.738
'841520	Motorlu taşıtlarda şahıslar için kullanılan türden klimalar	11.703	10.378	7.648	7.872	9.047
KLİMA TOPLAM		1.204.134	1.067.989	1.131.767	1.263.797	1.213.251

Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere Vietnam’a Klima Sistem ve Elemanları İthalatının büyük bir kısmını Tayland ve Malezya’dan yapmaktadır. Bu iki ülkeyi ise Çin, Güney Kore, Endonezya izlerken Türkiye 19. sırada yer almaktadır

Sıra	İthalatçılar	2016	2017	2018	2019	2020
1	Tayland	604.298	532.468	599.134	615.051	587.165
2	Malezya	180.211	160.555	177.518	244.433	246.000
3	Çin	176.642	183.407	177.918	212.293	209.273
4	Güney Kore	108.666	86.103	74.480	74.613	71.004
5	Endonezya	6.032	4.957	16.525	17.470	24.974
6	Japonya	40.326	22.952	20.891	23.049	21.220
7	Singapur	35.151	25.932	15.584	17.919	13.111
8	Taipei	10.523	11.369	12.226	20.535	8.338
9	Hindistan	4.606	10.205	10.033	8.334	8.184
10	Almanya	6.815	7.079	8.260	8.819	7.633
11	ABD	12.495	3.756	5.067	3.707	3.569
12	İtalya	5.140	4.005	2.867	4.494	2.418
13	Meksika	1.590	1.387	1.198	3.520	2.107
14	İsviçre	86	210	176	402	1.877
15	Hollanda	1.788	1.532	1.727	1.535	1.273
16	İspanya	993	755	1.295	1.295	1.052
17	Fransa	1.544	2.435	1.020	1.116	977
18	Belçika	781	811	871	887	971
19	Türkiye	81	114	73	52	352
20	Slovakya	80	164	1.011	207	229
KLİMA TOPLAM		1.204.134	1.067.989	1.131.767	1.263.797	1.213.251

3.4. VIETNAM’IN TESİSAT SİSTEM VE ELEMANLARI İTHALATI (BİN USD)

Vietnam, 2020 yılında yaklaşık 2 milyar dolarlık Tesisat Sistem ve Elemanları ithalatı gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunda en çok ihraç edilen ürünlerden 5’i sırasıyla; “Diğer muslukçu eşyası”, “Vulkanize kauçuktan conta, rondela ve diğer eşya”, “Poliüretanlardan gözenekli levha, yaprak, pelikül, lamalar”, “Diğer santrifüjlü pompalar” ile “Suyun filtre edilmesi/arıtılmasına mahsus cihazlar” dır.

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMASI	2016	2017	2018	2019	2020
'848180	Diğer muslukçu eşyası	291.700	299.453	300.902	371.531	345.844
'401693	Vulkanize kauçuktan conta, rondela ve diğer eşya	208.161	409.059	206.795	209.498	208.497
'392113	Poliüretanlardan gözenekli levha, yaprak, pelikül, lamalar	120.632	141.493	151.228	190.073	176.914
'841370	Diğer santrifüjlü pompalar	118.286	110.879	146.993	169.718	158.536
'842121	Suyun filtre edilmesi/arıtılmasına mahsus cihazlar	106.871	85.599	97.608	142.485	118.709
'841381	Diğer pompalar	83.904	54.050	70.974	86.978	74.421
'902690	Sıvı-gazların değişken özelliklerini ölçen alet parçaları	30.692	27.377	43.598	65.428	69.149
'902620	Basınç ölçen/kontrol eden cihazlar	28.942	31.949	45.096	53.902	62.378
'391739	Diğer tüp, boru ve hortumlar-plastikten	54.442	57.146	57.454	62.519	61.304
'841391	Pompaların aksam-parçaları	47.938	43.033	46.366	54.556	58.539
'741110	Rafine edilmiş bakırdan ince ve kalın boru	34.867	52.372	63.356	72.407	54.472
'391740	Plastikten tüp, boru ve hortum bağlantı elemanları	54.444	60.466	63.977	58.099	52.740
'848140	Emniyet/bırakma valfları	62.988	44.712	49.811	55.713	52.313
'730799	Demir/çelikten diğer boru bağlantı parçaları	53.039	50.933	55.271	57.771	51.708
'392111	Stiren polimerlerinden levha, yaprak, film, folye ve şerit (gözenekli)	26.044	30.831	41.104	38.777	41.171
'760820	Aluminyum alaşımlarından ince ve kalın borular	19.011	22.018	37.644	37.796	39.831

'902610	Sıvıların akışını ve seviyesini ölçen, kontrol eden aletler	50.292	45.826	46.482	48.908	38.640
'842129	Diğer sıvı filtre/arıtma cihazları	58.035	53.332	57.161	57.988	37.701
'903210	Termostatlar	19.248	20.846	18.752	24.864	32.063
'400911	Boru/hortum; vulkanize kauçuktan; (takviyesiz/birleşmemiş) donanımsız	32.686	34.427	33.383	30.537	30.340
TESİSAT TOPLAM		1.719.295	1.888.349	1.863.333	2.123.941	1.990.264

Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere Vietnam'a Tesisat Sistem ve Elemanları İthalatının büyük bir kısmını Çin ve Güney Kore'den yapmaktadır. Bu iki ülkeyi ise Japonya, Tayland, ABD izlerken Türkiye 17. sırada yer almaktadır.

Sıra	İhracatçılar	2.016	2.017	2.018	2.019	2.020
1	Çin	463.440	541.566	606.845	781.468	723.049
2	Güney Kore	355.057	369.868	288.945	349.575	349.454
3	Japonya	232.261	278.989	260.350	260.773	244.833
4	Tayland	95.275	128.705	122.153	125.673	93.360
5	ABD	82.107	82.165	91.568	94.533	89.597
6	Almanya	75.392	76.203	72.189	83.725	79.572
7	Taipei	74.769	84.505	75.686	73.992	66.868
8	İtalya	76.608	52.013	48.597	61.987	56.721
9	Hindistan	24.888	24.328	29.687	27.539	39.364
10	Malezya	29.935	36.186	36.717	36.662	35.446
11	Endonezya	25.282	30.015	31.220	31.889	29.461
12	Fransa	17.918	21.539	24.357	24.374	23.511
13	İngiltere	17.315	13.018	14.486	22.526	18.020
14	Norveç	16.640	15.977	18.751	16.306	15.054
15	Singapur	18.800	19.974	20.676	15.176	14.254
16	İsviçre	8.588	7.637	10.875	10.320	13.960
17	Türkiye	3.690	4.769	5.262	6.239	11.800
18	Hollanda	22.864	10.125	11.538	10.263	9.348
19	İsveç	6.347	6.841	10.459	9.034	9.086
20	İspanya	6.037	4.786	9.569	8.765	7.305
Diğer Ülkeler		66.082	79.140	73.403	73.122	60.201
Tesisat Toplam		1.719.295	1.888.349	1.863.333	2.123.941	1.990.264

3.5. VIETNAM'IN HAVALANDIRMA SİSTEM VE ELEMANLARI İTHALATI (BİN USD)

Vietnam, 2020 yılında yaklaşık 946 milyon dolarlık Havalandırma Sistem ve Elemanları ithalatı gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunda en çok ihraç edilen ürünlerden 5'i sırasıyla; “Diğer motorlar için hava filtreleri”, “Diğer amaçlar için kullanılan kompresör, vantilatör, aspiratör”, “Diğer vantilatörler-aspiratörler”, “Filtre, arıtma cihazlarının aksam, parçaları” ile “Soğutma tertibatı bulunan diğer klima cihazları”dır.

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMASI	2016	2017	2018	2019	2020
'842139	Diğer motorlar için hava filtreleri	170.335	252.272	204.094	169.967	214.707
'841480	Diğer amaçlar için kullanılan kompresör, vantilatör, aspiratör	120.975	113.426	165.876	219.544	203.738
'841459	Diğer vantilatörler-aspiratörler	108.948	113.705	130.227	136.606	144.014
'842199	Filtre, arıtma cihazlarının aksam, parçaları	96.485	101.089	109.583	120.740	126.694
'841582	Soğutma tertibatı bulunan diğer klima cihazları	94.795	97.149	80.102	86.993	87.520
'841581	Bir soğutucu ünite ve soğutma/ısıtma çevrimli klimalar	64.026	68.130	70.916	79.473	63.537
'841451	Vantilatörler-aspiratörler-güç=<125w, elektrik motorlu	58.358	52.045	59.026	63.943	57.442
'841460	Aspiratörlü davlumbazlar; en büyük yatay kenarı <= 120 cm.	15.165	21.198	22.170	24.575	22.704
'830710	Demir/çelikten eğilip bükülebilen borular	3.958	4.901	8.609	10.736	14.627
'841583	Soğutma tertibatı bulunmayan diğer klima cihazları	10.766	9.842	12.523	17.106	10.503
'830790	Diğer adi metallere eğilip bükülebilen borular	7.526	7.314	4.348	2.692	565
HAVALANDIRMA TOPLAM		751.337	841.071	867.474	932.375	946.051

Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere Vietnam’a Havalandırma Sistem ve Elemanları İthalatının büyük bir kısmını Çin ve Tayland’ dan yapmaktadır. Bu iki ülkeyi ise Güney Kore, Japonya, Malezya izlerken Türkiye 21. sırada yer almaktadır.

Sıra	İhracatçılar	2016	2017	2018	2019	2020
1	Çin	751.337	841.071	867.474	932.375	946.051
2	Tayland	205.574	259.530	304.711	319.834	346.018
3	Güney Kore	106.904	127.726	145.102	160.200	144.124
4	Japonya	152.975	146.812	113.955	117.854	143.243
5	Malezya	45.800	74.493	57.842	52.982	84.822
6	Almanya	48.355	52.547	60.334	67.462	62.807
7	ABD	29.303	27.599	25.704	34.293	34.504
8	Taipei	37.495	30.241	34.218	30.853	28.144
9	İtalya	28.284	32.678	28.269	24.741	21.581
10	Endonezya	14.824	8.978	15.683	10.254	14.208
11	Hindistan	6.626	5.369	12.801	13.663	10.498
12	Belçika	24.217	16.704	16.265	16.507	8.765
13	Hollanda	4.139	7.518	8.802	7.091	5.602
14	Fransa	2.721	2.752	4.263	8.646	4.968
15	İngiltere	2.128	4.923	2.587	4.152	4.904
16	Singapur	3.109	6.976	9.688	6.131	4.841
17	Danimarka	12.713	2.736	2.332	7.359	3.429
18	Portekiz	4.958	3.492	919	1.991	2.486
19	Kamboçya	474	446	541	319	2.324
20	Rusya Federasyonu	0	33	1.230	1.565	2.068
21	Türkiye	472	786	805	1.312	1.771
Diğer Ülkeler		-730.599	-812.339	-845.246	-887.209	-931.107
Havalandırma Toplam		751.337	841.071	867.474	932.375	946.051

3.6. VIETNAM'IN YALITIM MALZEMELERİ İTHALATI (BİN USD)

Vietnam, 2020 yılında yaklaşık 155 milyon dolarlık Yalıtım Malzemeleri ithalatı gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunda en çok ihraç edilen ürünlerden 5'i sırasıyla; “Diğer cam lifi, cam yününden mamuller”, “Cüruf, kaya yünü vb. mineral yünler, karışımları (kütük, levha vb. halinde)”, “Camdan örtüler, şilteler, panolar; dokunmamış mensucattan eşya”, “Gözenekli kauçuktan; levha, tabaka ve şeritler” ile “Gözenekli kauçuktan çubuk ve profiller” dir.

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMASI	2016	2017	2018	2019	2020
'701990	Diğer cam lifi, cam yününden mamuller	29.090	27.053	32.630	43.358	42.768
'680610	Cüruf, kaya yünü vb. mineral yünler, karışımları (kütük, levha vb. halinde)	33.139	22.271	23.032	26.326	31.078
'701939	Camdan örtüler, şilteler, panolar; dokunmamış mensucattan eşya	18.297	20.368	20.897	26.339	30.899
'400811	Gözenekli kauçuktan; levha, tabaka ve şeritler	15.654	20.747	26.373	32.251	27.587
'400819	Gözenekli kauçuktan çubuk ve profiller	23.236	27.156	25.807	24.060	21.028
'680790	Asfalttan/benzeri maddeden eşya (diğer)	2.061	1.630	2.089	2.378	2.523
YALITIM TOPLAM		121.477	119.225	130.828	154.712	155.883

Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere Vietnam’a Yalıtım Malzemeleri İthalatının büyük bir kısmını Çin ve Güney Kore’ den yapmaktadır. Bu iki ülkeyi ise Tayland, Japonya, Taipei izlerken Türkiye 17. sırada yer almaktadır.

Sıra	İhracatçılar	2016	2017	2018	2019	2020
1	Çin	72.580	66.575	68.551	88.228	100.136
2	Güney Kore	15.959	18.832	19.157	24.416	22.698
3	Tayland	8.470	9.890	11.359	9.930	7.976
4	Japonya	4.809	4.552	8.552	6.504	6.570
5	Taipei	3.272	3.062	2.818	4.180	4.677
6	Malezya	3.293	4.557	5.161	6.754	2.742
7	Hindistan	3.170	2.152	1.874	916	2.106
8	ABD	939	1.750	3.451	3.130	1.422
9	Almanya	1.147	893	1.325	1.724	1.177
10	Endonezya	1.025	167	260	282	817
11	İtalya	331	913	847	620	811
12	BAE	183	225	223	422	596
13	İngiltere	456	247	670	783	590
14	Fransa	329	321	1.067	353	555
15	Hollanda	1.243	537	571	498	364
16	Singapur	510	401	383	118	331
17	Türkiye	796	1.211	748	1.547	279
18	İsviçre	104	86	235	251	251
19	Suudi Arabistan	321	393	114	259	243
20	İspanya	412	340	270	205	217
Diğer Ülkeler		2.128	2.121	3.192	3.592	1.325
Yalıtım Toplam		121.477	119.225	130.828	154.712	155.883

4. VERGİ ORANLARI VE İTHALAT UYGULAMALARI

Tablo 4- Vietnam’ın İklimlendirme Sektörü Ürünlerine Uyguladığı Vergi Oranları (%)

GTİP Numarası	Ürün Grubu	Vergi Oranı (%)
8415	Nemin ayrı olarak ayarlanmadığı makineler dahil olmak üzere, motor tahrikli bir fan ve sıcaklık ve nemi değiştirmek için elemanlar içeren klima makineleri.	
841510	– Bir pencereye, duvara, tavana veya zemine sabitlenmek üzere tasarlanmış türden, bağımsız veya “bölünmüş sistem”:	
84151010	-- Soğutma kapasitesi 26,38 kW’ı geçmeyen	30
84151090	- - Diğer	20
841520	- Motorlu taşıtlarda, kişiler için kullanılan türden olanlar:	
84152010	-- Soğutma kapasitesi 26,38 kW’ı geçmeyen	25
84152090	- - Diğer	17
	- Diğer:	
841581	-- Soğutma/ısı döngüsünün tersine çevrilmesi için bir soğutma ünitesi ve bir valf içeren (tersinir ısı pompaları):	
	--- Hava taşıtlarında kullanılan türden olanlar:	
84158111	----- Soğutma kapasitesi 21,10 kW’ı geçmeyen	0
84158112	----- Soğutma kapasitesi 21,10 kW’ı geçen ve her bir evaporatör ünitesinin hava debisi 67,96 m ³ /dk’yı geçenler	0
84158119	----- Diğer	0
	--- Demiryolu vagonlarında kullanılan türden olanlar:	
84158121	----- Soğutma kapasitesi 26,38kW’ı geçmeyen	25
84158129	----- Diğer	17
	– – – Motorlu taşıtlarda kullanılan türden olanlar (8415.20 alt pozisyonundakiler hariç):	
84158131	----- Soğutma kapasitesi 26,38kW’ı geçmeyen	25
84158139	----- Diğer	17
	--- Diğer:	
84158191	– – – – Soğutma kapasitesi 21,10 kW’ı geçen ve her bir evaporatör ünitesinin hava debisi 67,96 m ³ /dk’yı geçenler	17
	----- Diğer:	
84158193	----- Soğutma kapasitesi 21,10 kW’ı geçmeyen	25
84158194	– – – – – Soğutma kapasitesi 21,10 kW’ı geçen ancak 26,38 kW’ı geçmeyen	25
84158199	----- Diğer	20
841582	-- Soğutma ünitesi içeren diğerleri:	
	--- Hava taşıtlarında kullanılan türden olanlar:	
84158211	– – – – Soğutma kapasitesi 21,10 kW’ı geçen ve her bir evaporatör ünitesinin hava debisi 67,96 m ³ /dk’yı geçenler	0
84158219	----- Diğer	0
	--- Demiryolu vagonlarında kullanılan türden olanlar:	

84158221	----- Soğutma kapasitesi 26,38 kW'ı geçmeyen	27
84158229	----- Diğer	15
	-- Motorlu taşıtlarda kullanılan türden olanlar (8415.20 alt pozisyonundakiler hariç):	
84158231	----- Soğutma kapasitesi 26,38 kW'ı geçmeyen	27
84158239	----- Diğer	15
	--- Diğer:	
84158291	----- Soğutma kapasitesi 26,38 kW'ı geçmeyen	27
84158299	----- Diğer	15
841583	-- Soğutma ünitesi içermeyenler:	
	--- Hava taşıtlarında kullanılan türden olanlar:	
84158311	----- Soğutma kapasitesi 21,10 kW'ı geçen ve her bir evaporatör ünitesinin hava debisi 67,96 m ³ /dk'yı geçenler	0
84158319	----- Diğer	0
	--- Demiryolu vagonlarında kullanılan türden olanlar:	
84158321	----- Soğutma kapasitesi 26,38 kW'ı geçmeyen	25
84158329	----- Diğer	17
	-- Motorlu taşıtlarda kullanılan türden olanlar (8415.20 alt pozisyonundakiler hariç):	
84158331	----- Soğutma kapasitesi 26,38 kW'ı geçmeyen	25
84158339	----- Diğer	17
	--- Diğer:	
84158391	----- Soğutma kapasitesi 26,38 kW'ı geçmeyen	25
84158399	----- Diğer	17
841590	- Parçalar:	
	-- Soğutma kapasitesi 21,10 kW'ı geçmeyen makinalardan:	
84159013	--- Uçak veya demiryolu vagonlarında kullanılan türden olanlar	0
84159014	--- Motorlu kara taşıtlarının iklimlendirme makineleri için evaporatörler veya kondansatörler	5
84159015	--- Şasi (kaynaklı ve boyalı) (8415.90.13 alt pozisyonu hariç)	3
84159019	--- Diğer	3
	-- Soğutma kapasitesi 21,10 kW'ı geçen fakat 26,38 kW'ı geçmeyen makinaların:	
	--- Her evaporatör ünitesinin hava debisi 67,96 m ³ /dk'yı aşan durumda:	
84159024	----- Uçak veya demiryolu vagonlarında kullanılan türden olanlar	0
84159025	----- Diğer	3
	--- Diğer:	
84159026	----- Uçak veya demiryolu vagonlarında kullanılan türden olanlar	0
84159029	----- Diğer	3
	-- Soğutma kapasitesi 26,38 kw'ı geçen fakat 52,75 kw'ı geçmeyen makinaların:	
	--- Her bir evaporatör ünitesinin hava debisi 67,96 m ³ /dk'yı aşan durumda:	
84159034	----- Uçak veya demiryolu vagonlarında kullanılan türden olanlar	0
84159035	----- Diğer	3
	--- Diğer:	

84159036	---- Uçak veya demiryolu vagonlarında kullanılan türden olanlar	0
84159039	---- Diğer	3
	-- Soğutma kapasitesi 52,75 kW'ı geçen makinalardan:	
	--- Her evaporatör ünitesinin hava debisi 67,96 m3/dk'yı aşan durumda:	
84159044	---- Uçak veya demiryolu vagonlarında kullanılan türden olanlar	0
84159045	---- Diğer	3
	--- Diğer:	
84159046	---- Uçak veya demiryolu vagonlarında kullanılan türden olanlar	0
84159049	---- Diğer	3

Kaynak: <https://hptoancau.com/en/import-procedure-of-air-conditional-into-vietnam/> (Erişim Tarihi 19 Temmuz 2021)

5. VIETNAM MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ

Hanoi Ticaret Müşavirliği tarafından, Vietnam'daki çelik fiyatlarında son dönemde görülen %40 artış sebebiyle yerel inşaat firmaları iflasın eşiğine geldiği belirtilmektedir. Bir apartman dairesi için bina maliyetinin yaklaşık yüzde 28'i ve yarı müstakil bir evin maliyetinin ise yüzde 35'i olan inşaat çeliğinin fiyatı şu anda kg başına yaklaşık 19.000 VNĐ (0,82 cent) olduğu ifade edilmektedir. Sorunun çözümü için, Vietnam İnşaat Müteahhitleri Birliği (VACC) Hükümete inşaat çeliği fiyatlarındaki ani artışla başa çıkmak için çözüm getirilmesini isteyen bir dilekçe göndermiştir. (Hanoi Ticaret Müşavirliği Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü, 29 Nis 2021, Vietnam İnşaat Firmaları Yüksek Çelik Fiyatları Nedeniyle İflasın Eşiğinde, <https://dtybs.ticaret.gov.tr/blog/post/4781/>)

VACC'nin dilekçesinde, yüksek fiyatların ülke çapındaki inşaat müteahhitlerini iflas etme riskiyle karşı karşıya bırakacağı, çoğu mücbir sebepler dışında ayarlamasız sabit birim fiyatlı sözleşmeler kullandıkları ve bu nedenle ev fiyatlarını artıramayacakları belirtildi. VACC, Hükümet Dairesine doğrudan bakanlıklara ve şubelere zammın nedenlerini incelemesini ve inşaat departmanlarından piyasa birim fiyatlarını güncellemelerini istemesini önerdi. Daha önce, hem Vietnam Çelik Birliği hem de Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan Sanayi Bakanlığı, inşaat çeliği üretim kapasitesinin yılda yaklaşık 14 milyon ton olduğunu ve iç talebin yaklaşık 11 milyon ton olduğunu söyledi. Ancak, inşaat çeliği kıtlığı ve güçlü fiyat artışları devam ediyordu. Öte yandan, 2021'in başından bu yana çelik fiyatlarındaki artış, birçok çelik üreticisinin ilk çeyrekte iyi performans kaydetmesine yardımcı oldu. (Kaynak: Vietnam News, 28/04/2021, <https://vietnamnews.vn/economy/935411/construction-firms-face-bankruptcy-as-steel-prices-soar.html>)

Güney Doğu Asya'da ise Vietnam ve Malezya Singapur'lu teknik müşavirlik firmaları için ön plana çıkan ülkeler olup, nazım planı hazırlama, konut ve ticari yapılar için mimarlık hizmetleri gerçekleştirilen başlıca projelerdir. (Singapur Ticaret Müşavirliği, Singapur Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Sektörü Ülke Raporu, 2018, Hürol Karlı)

6. PRATİK BİLGİLER

6.1. SEKTÖREL DERNEKLER

Viet Nam Chamber of Commerce and Industry (VCCI)

Website: www.vcci.com.vn

Viet Nam Cooperative Alliance (VCA)

Website: www.vca.org.vn

Viet Nam Electronic Industries Association (VEIA)

Website: www.veia.org.vn

Viet Nam Association of Mechanical Industry (VAMI)

Website: www.vami.com.vn

Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)

Website: <https://asean.org/>

The American Chamber of Commerce in Vietnam

Website: <https://www.amchamvietnam.com/>

6.2. SEKTÖREL FUARLAR

İsim	Tarih	Şehir/Ülke	Kurum	Websitesi
HVACR Vietnam	7-10 Temmuz 2021	SECC, HCMC	Viet Nam SES Vietnam Exhibition Services Co., Ltd	http://www.hvacrseries.com/vietnam/en/home.html

6.3. PASAPORT VE VİZE İŞLEMLERİ

Vietnam'a girişte Umuma Mahsus (bordo) Pasaport hamilleri vizeye tabi iken Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri vizeden muaftır. Vietnam, Türk vatandaşlarına vize uygulamaktadır. Konsolosluk sayfasında belirtilen evraklar ve vize başvuru formuyla birlikte Vietnam Konsololuğuna veya aracı kurumlara başvurmanız gerekmektedir. Vize ücreti, yapılacak olan seyahatin süresine, seyahat yapmak isteyen kişinin mesleğine ve yaşına göre değişiklik göstermektedir.

6.4. TİCARETİ ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Vietnam’da da yerel gelenekler ve iş yapma biçimleri her ülkede olduğu gibi ticari faaliyetleri etkilemekte ve bu gelenekleri ve iş yapma biçimlerini başarılı olmak isteyen yabancı iş insanlarının önceden bilmeleri ticari faaliyetlerinde önemli bir husustur. Bu yüzden, yerel kültürel özellikleri ve özellikle ülkedeki iş yapış biçimleri konusunda bilgi sahibi olunması bu ülke ile olan ticari faaliyetlerde kolaylıklar sağlayacaktır.

Vietnam yerel iş kültürüne yönelik bazı özellikler aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir,

- Vietnamlı yerel iş insanları yüz yüze görüşmeye oldukça önem vermektedirler. Bununla birlikte ilk görüşme sonrası ilave ziyaretler, telefon vb. iletişim araçları ile işin takibi olumlu sonuçlara olanak sağlamaktadır. Takip edilmeyen yüz yüze ziyaretler sonucunda satış bağlantısı kurulması çok mümkün görülmemektedir. Yüz yüze görüşme yapmadan sadece teklif göndererek satış bağlantısı yapmaya çalışmak pek olumlu sonuçlar vermemektedir.
- İlk defa Vietnam’a giden iş adamlarının Vietnamlı iş insanları ile ilk iş görüşmesinden sonra ikinci kere randevu alıp tekrar görüşmeleri önem arz etmektedir. İkinci buluşmanın dışarıda yapılması örneğin bir iş yemeği şeklinde yapılması daha faydalı olmaktadır.
- İlk tanışma aşamasında yabancı iş insanlarının bilinen ve tanınan üçüncü bir kişi tarafından takdim edilmeleri Vietnamlı iş insanlarını güven bakımından önem arz etmektedir. Tanıtacak üçüncü bir kişinin bulunmaması halinde; ilk tanışma aşamasında yabancı iş insanı karşı taraf ile ne için görüşmek istediğini ve maksadını açıkça anlatarak karşı tarafa güven vermesi gerekmektedir.
- İş görüşmelerine başlama ve sonuçlandırma genelde ziyaretçi tarafından yapılmaktadır.
- Vietnam’da isimlerde sırasıyla soyadı, orta isim ve kişilerin verilen ismi gelmektedir. Örneğin Mr. Nguyen Anh Quang isminde Nguyen soyadı, Anh baba adı ve Quang kişiye verilen isimdir. Kişilere hitap ederken asıl ismi ile hitap edilmektedir.
- Yerel iş insanları ile iş görüşmesi yapılırken iş görüşmesi bir yabancı dille yapılsa da yabancı iş insanlarının yanında bir tercüman bulundurması faydalı olmaktadır. Böylece verilmek istenen mesaj net ve anlaşılır bir şekilde karşı tarafa iletilebilir zira anlayış farkından yabancı iş insanının vermek istediği mesaj yerel ortakları tarafından farklı anlaşılabilir.
- İş görüşmeleri sonunda sözlü mutabakatın mutlaka yazılı hale getirilmesi ve kayıt altına alınması gerekmektedir.
- Yerel iş insanları ile kişisel ilişki kurulurken onlarla yakından ilgilenmek, onların sıkıntı ve zorlukları hakkında konuşmak olumlu bir imaj vermektedir.
- Yerel iş insanları başlangıçta işin esası ile ilgili konular ve ana müzakerelere önem vermekte ancak işin detaylarına sıra gelince ilgisiz kalmaktadırlar.
- Yerel iş insanları ticaret politikaları ve ithalat düzenlemeleri ile ilgili fazla bilgi sahibi değildirler ve bu konulara başlangıçta dikkat etmemektedirler. Aynı şekilde ithalat ile ilgili yeni düzenlemeler yapıldığında bu konularda iş yaptıkları yabancı iş insanlarına doğru ve zamanında bilgi verememektedirler. Bu nedenle Vietnam ile iş yapan iş

insanlarımızın bu konudaki yasal değişiklikleri ya da düzenlemeleri kendilerinin takip etmelerinde fayda vardır.

- Yerel iş insanları aynı anda farklı iş kollarında ticari faaliyette bulunabilirler. Bu yüzden yabancıların ilgili olduğu alana gerekli ilgi göstermeyebilirler. Örneğin gıda perakende sektöründe faaliyette bulunan bir iş insanı aynı zamanda emlakçılık, araba kiralama vb., birbirleri ile bağlantılı olmayan sektörlerde faaliyette bulunabilmektedir. Bu durumda yabancıların ortak oldukları sektör ya da faaliyet alanı daha az karlı ise diğer sektörlerle yoğunlaşıp o alanda daha az çaba gösterebilmektedirler.
- Bir Vietnamlıya bir şey verirken ya da uzatırken iki eliniz kullanmanız önerilmektedir. Görüşmelerin hemen başında kartvizit değişimi yapılması gerekmektedir. Kartviziti alırken ve verirken iki elle tutulması gerekmektedir. Vietnamlılar dakikliğe son derece önem vermektedir ve karşı tarafında da buna önem vermesini beklemektedir. Elde olmayan sebeplerden kaynaklanan gecikmeler hoşgörü ile karşılanmaktadır. Çok az Vietnamlının iyi derecede İngilizce konuştuğu göz önünde bulundurulduğunda tercüman konusuna dikkat edilmesi gerekmektedir. Vietnam'da iş kurmak isteyen bir yabancı iş insanının gerekli izinleri alması için doğrudan ilgili ve yetkili Bakanlığa gitmesi gerekmektedir. Bir kamu görevlisinin hayır dediği bir şeye başka kamu görevlisinin evet demesi çok zordur. Vietnam'da kararların komitelerde alındığı ve güç tek bir kişiye ait olmadığı için diğer Asya ülkelerinde olduğu gibi tanıdıkların devreye alınmasına pek imkan yoktur. Vietnamlılar ayrıca "hayır" dememeyi tercih etmektedir. Bu nedenle "evet" her zaman onay anlamına gelmemektedir. Bir Vietnamlı "no problem" derse aslında bir problemin olduğu bilinmektedir. Sözleşmelerin en az iki ya da üç kere gözden geçirilmesi gerekmektedir. Çok uzun süren bir bağımsızlık savaşının Vietnamlılara derin bir milli birlik verdiği ve özgürlüklerine çok değer verdikleri bilinmektedir. Vietnamlılar için aile hayatın merkezinde yer almaktadır. Vietnamlılar tanışma esnasında el sıkarken saygıyı göstermek için hafifçe eğilmeyi uygun görmektedirler. Elini uzatmayan yaşlı insanlar da eğilerek selamlanmaktadır. Vietnam'da yalnızca üst düzey insanlar birisini işaret parmağıyla çağırabilmektedir. (Özkan Aydın, 2021, Uluslararası İş Kültürü, 294-297)

6.5. PARA KULLANIMI

Vietnam Dongu (VND) Vietnam'ın resmi para birimidir. Polimer paranın 2003 yılından itibaren kullanılmaya başlanmasından bu yana, Vietnam'da şu anda yalnızca 1.000 VND, 2.000 VND ve 5.000 VND değerinde kağıt banknotlar geçerlidir.

Ülkede çoğu ödeme Vietnam Dongu ile yapılmaktadır, ancak bazı oteller, restoranlar, turlar veya diğer hizmetler için ABD doları doğrudan kullanılabilir. Ho Chi Minh City havaalanındaki yiyecek, içecek ve hediyelik eşya fiyatlarının hepsinin ABD doları cinsinden olduğu bilinmektedir. Çoğu büyük para birimi Vietnam'da değiştirilebilmektedir. ABD Doları bankalarda, otellerde, havalimanı döviz bürolarında ve kuyumcu dükkanlarında kolaylıkla değiştirilebilmektedir. Euro, AUD ve İngiliz Sterlini dahil diğer para birimleri bankalarda değiştirilebilir. Bankalarda, döviz ve çekler şehirdeki Eximbank, Vietcombank, Vietinbank, Agribank vb. bankalardan değiştirilmektedir. Bu işlem için %0,5 ile %2 arasında bir komisyon oranı uygulanmaktadır. Büyük otellerde para birimi değiştirilebilmektedir. Küçük otellerde bu işlem için bir hizmet ücreti alabilmektedir. Hanoi ve Ho Chi Minh City havaalanında bazı döviz

bozdurma tezgahları bulunmaktadır. Altın ve kuyumcularda hiçbir ücret ödemedi para birimi değışikliği yapılabilmektedir.

Vietnam'ın 2005 yılında IMF ile yaptığı anlaşmaya göre; IMF izni olmadan ödemelerde ve uluslararası para transferlerine herhangi bir kısıtlamaya gitmeme, ayrımcı mali düzenlemeler ve çoklu döviz kuru uygulaması yapmama konusunda taahhüdü bulunmaktadır. İhracat ve ithalat ile ilgili para transferleri, borç ve krediler, net yatırım gelirleri, borç kredi faizleri, banka kredileri vb. bütün para transferleri serbestçe yapılabilmektedir. Genel kural olarak Vietnam içindeki tüm para transferleri VND olarak yapılmak zorunda olup bunun bazı istisnaları vardır. Yerli veya yabancı bir kişi Vietnam'a giriş ve çıkış esnasında üzerinde bulunan yabancı para, VND, seyahat çeki, altın tutarı 5.000 USD'den fazla ise bunu gümrükte deklare etmek zorundadır. Bu miktardan fazla miktarların yurtdışına çıkarılması için yetkili bir kredi kurumundan ya da Merkez Bankasından önceden izin alınması gerekmektedir. (Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Pazar Bilgileri, T.C. Ticaret Bakanlığı Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü, Kasım 2020, <https://ticaret.gov.tr/data/5fc8d68613b876f08c0b878d/Vietnam%20Pazar%20Bilgileri%20Kasim%202020%20pdf.pdf>)

6.6. YEREL SAAT

Vietnam ICT (Indochina Time Zone) zaman diliminde yer almaktadır. Vietnam'ın başkenti Hanoi ile Türkiye yerel saati arasında 4 saat farkı vardır. Hanoi saati Türkiye saatine göre 4 saat ileridedir. Örneğin Türkiye'de saat 07:00 iken Vietnam'da saat 11:00'dır.